

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancați nu se
primesc. — Manuscrise nu se
retrimit.
INSEPARTE se primesc la Admi-
nistrațiune în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schick, Rudolf Mosse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Jannetery, în Budapesta: A. F.
Guldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agence "Aurore", Suc-
cursale de Roum-nie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețurile inserțiilor: o soră
garnon pe o colonă 6 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
soră 10 cr. sên 90 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LVII.

„Gazeta” iese în săptămână.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la d. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
la administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 80 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună exemplară 5 cr. v. a.
sên 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 92.

Brașov, Mercuri, 27 Aprilie (9 Mai)

1894.

Procesul Memorandului.

(Raportul special al „Gaz. Trans.”)

CLUȘIU, 7 Mai n. 1894.

Azi, la orele 8¹/₂ a. m., s'a început pertractarea finală în marele proces al Memorandului în sala cea mare dela Reduta orașenească.

Vă scriu cu inima plină de bucurie, sub impresiunea unei mari și sfinte însuflețiri naționale, care în momentele acestea de cea mai mare însemnătate pentru națiunea română din Transilvania și Ungaria, stăpânesc inimile și cugetele tuturor. Plin de bucurie și de speranță în viitor, vină a Vă spune, că Clușiu, acest oraș unguresc, care în cursul luptelor noastre naționale din timpuri vechi până în ziua de astăzi totdeauna s'a pronunțat cu cea mai mare dușmănie în contra a totu ce este românesc, acest oraș, deci, este azi, nici-odată până acum locul de întrunire a **decii de mii de inimă românesce**.

Ziua de azi am salutată cu toții, ca pe una din cele mai mari zile, ce le-a avut națiunea română asuprită dintre Tisa și Carpați. Desu de dimineață pe străzile Clușului se vedeau **grupe de sute și mii de țărani români**, cari au alergat aici din cele mai mari depărtări, ca să fiă de față la marele proces. Trenul dela 6 ore dimineața a adus cu sine peste o mii de țărani români, în frunte cu preoțimea și inteligența. În special amintesc aici pe **bravii noștri Români și frați din Brașov și juru**.

La orele 7, **pieța Clușului era în țesută literalmente de lume română**. Nu era inimă, nu era suflet românesc, care vedându această masă colosală de oameni, se nu resimta cu îndoită putere mândria națională și conștiința vitalității poporului român.

Bătrâni și tineri așteptau cu mare încordare ora pertractării. Mulțimea se înșiruse pe „Strada Podului”, unde sunt încuierați membrii Comitetului în hotelul „Hungaria”, apoi prin pieță, pe strada Mănăsturului, pe dinaintea Redutei orașenești, unde se ținea pertractarea, și până de parte spre eșirea orașului către Mănăsturu.

Comitetul împreună cu apărătorii au pornit din otelul „Hungaria” la orele 8. Incepându dela porta „Hungariei”, până la Reduta, **acusații însoțiți de apărătorii lor, au fost obiectul unor grandioase ovațiuni și manifestațiuni ale poporului, pe s-tat de ambe părți ale stradelor**. Ca vuietului unei furtuni se înalțau spre ceru strigările de „vivat!” și „se trădescă!” eșite din pepturile a **celu mai puțin 15 mii de oameni**, și cei mai bătrâni spun, că o manifestațiune așa de grandioasă nu s'a vădută decăt pe „Câmpulu libertății” la 1848!

Cu lacrimile în ochi și cu inimile înalțate către Dumnezeu poporului am simțit, mai mult ca totdeauna, că **al nostru și cu noi este poporul**. Repetăm această cu multă mândrie și conștiință de sine și o strigăm în lumea largă, ca să audă

și să înțelegă cu toții, că noi, Românii dintre Tisa și Carpați, trăim, și încă trăim cu speranța întemeiată într'un viitor mai bun, mai fericit și mai demn de noi și de omenime.

După ce Comitetul și cu apărătorii au intrat pe porta Redutei, poporul, ca un ocean pus în mișcare, alerga după iubii lui fruntași cu pâlăriile și cu mâile ridicate spre ceru strigându: „**Domne ajută!**”

Era consignată **totu poliția din Clușiu cu baionete pe pușcă, apoi mulțime de gendarmi, cari păziau intrarea, Redutei**. Dér n'a fost lipsă nici de polițiști, nici de gendarmi, căci poporul, conșciu de demnitatea sa, a manifestat în modul cel mai pacinic, în ordinea cea mai perfectă și cu cea mai mare pietate față de cauza sfântă și mare, reprezentată de fruntașii săi. Decă Ungurii Clușeni n'au fost convinși până acum, că Românul este iubitor de ordine și de disciplină, au putut se convingă azi mai mult ca totdeauna.

Sedința I, dela 7 Mai n.

După intrarea în sala de pertractare, președintele a deschis și dința la ora 8¹/₂. S'a dat apoi cetera numelor **acusaților și apărătorilor**, cari sunt următorii:

Dr. Ioan Rațiu are de apărător pe Dr. Amos Frâncu; George Popu de Băsești pe Dr. Aurel Isac; Dr. Vasile Lucaciu pe Dr. Miloș Stefanovici; D. Comșa pe Dr. Aurel Mureșianu; Dr. P. Barcianu pe Mateiu Dulu; Sept. Albini pe Dr. St. Popu; Cristea pe Ios. Crișanu; I. Coroianu pe Dr. August. Bunea; P. Barbu pe Dr. Emil Gavrilla; Dr. G. Tripou pe Dr. Val. Branșce; Aur. Suci pe I. Roșu; Velici pe Dr. St. Petrovici; R. Patiu pe Stefan Faynor; Basiliu Rațiu pe Fr. H. Longiu; G. Domide pe Dr. Al. Hossu; I. Munteanu pe Simeon Damianu; Dion. Romanu pe Dr. G. Iea, și Ioan Duma pe Coriolanu Brediceanu.

Acusatul Romul de Crainicu dovedesce cu atestat medical, că fiind bolnav la băi, nu se poate presenta la proces.

Procurorul: cere să se suspende de ocamdată față de densus procedura penală

Dr. T. Mihali: cere cuvânt și spune, că a fost citat la pertractare, dér n'a fost cetit din lista acusaților.

Făcându-se corectura, **acusatul Mihali își designează de apărător pe Petru Truța**.

Până a nu intra în amănuntele acestui raport, Vă însemn și câteva din diarele, cari sunt reprezentate Etă-le:

15 diare italiene, reprezentate prin publicistul italian Roberto Fava. Diarele românesce din patriă: „Gazeta Transilvaniei” (Traianu H. Popu), „Dreptatea” (Dăianu), „Tribuna” (Liv. Albini). Diarele din România: „Lupta” (I. Bacalbașa), „L'Independance Roumain” (Rubin), „Adevărul” (C. D.

Angel), „Naționalul” (E. G. Ogenide), „Evenimentul” Iași (Levin), „Tribuna liberă” Craiova (G. Târnoveanu), „Curierul Olteniei” (I. Vrăbianu), „Munca” (D-șora Angel), „Gazeta Săteanului” (D-șora Orghidanu),

Apărătorul Brediceanu: cere cuvântul și întreabă pe președinte, **că cu a cui scire și cu alu cui ordinu stau gendarmii lângă acusați și apărători?** Pretinde dela președinte, că gendarmeria să fiă depărtată din sala de pertractare.

Președintele: în tonu brusc și emfatic declară, că gendarmeria e postată aici din ordinul său și pe răspunderea sa — pentru siguranță, **această dispozițiune a lui însemnă atăta, câtu legea!**

Brediceanu: vré să protesteze din nou în contra acestei măsurii, dér detragându-i se cuvântul, insinuă casu de nulitate.

Apărătorul Dr. Stefanovici: cerându cuvântul declară, că **acusații și apărătorii se simt vătémați în libertatea lor personală prin această dispozițiune a președintelui și se a'atură la protestul lui Brediceanu; de-asemenea Coroianu și Lucaciu**.

Președintele însu nu dă ascultare protestului unanimu al **acusaților și al apărătorilor**.

După această scenă agitată, se cetera lista completă a juraților în număr de 36 și președintele provocă pe **acusați și apărători să se facă observările**:

Dr. A. Frâncu: luându cuvântul declară **instituițiunea juriului prezentu de ilegal și protesteză în contra funcționării și constituiri unei curți cu jurați, care e compusă din membri, cari facu parte din partidele politice maghiare esistente**.

Se începe apoi o viuă și agitată discuțiune asupra **tălmăciului**.

Dr. A. Mureșianu: cerându cuvântul, ca apărător, arată marea anomalie, ce consistă în aceea, că Curtea cu jurați să debeată și să judece prin mediu unu translatoru său tălmăciu. Este o absolută imposibilitate, ca **acusații și apărătorii, cari vor să se folosescă de limba română, în puterea dreptului lor basat în lege, să se potă înțelege imediatu cu jurații și cu tribunalul prin tălmăciu**. Acesta nu este capabil de a reda cum se cuvine vorbirile a 40 de acusați și apărători. Instituițiunea juraților însu și devine ilusorie în fața acestei împrejurări. D-lu președinte și tribunalul însu și trebuie să vadă și să recunoscă anomalia această.

Aici **Președintele**: intrerupe pe vorbitoru, dicându, că după lege elu însu și are să dispună în privința tălmăciului.

Dr. A. Mureșianu: insistă din nou asupra imposibilității de a urma cu discuțiunea în modul acesta și **anunță casu de nulitate**.

Procurorul: cere ca apărătorii, cari sunt **advocați, să fi obligati a se folosi în decursul pertractării numai de limba maghiară**. În urma această ivindu-se din nou o viuă discuțiune la acestu obiectu, **tribunalul, mai soviniștu și mai despoticu de**

căt însu și procurorul, hotăresce, **ca apărătorii să fi advocați, să n'advocați, să nu se folosescă în totu decursul procesului, decăt exclusiv de limba maghiară**.

Toți **acusații și apărătorii** protesteză în contra acestei ne mai audite ilegalități și **acusatul Coroianu se declară în urma această eschisă dela posibilitatea de a fi apăratu, fiindcă apărătorul seu nu posedă intru atăt limba maghiară, încăt să-l potă apăra cum se cuvine**.

Președintele însu nu cedeză și repetă din nou, că **apărătorii nu pot vorbi, decăt unguresce**.

Frâncu: insinuă casu de nulitate.

Lucaciu: sulevză din nou cestiunea cu tălmăciulu, pe care ilu declară **absolutu incapabilu de a putea reproduce esențurile apărătorilor și ale acusaților, respinge apoi întreaga curte cu jurați, nu din considerațiuni personale, ci din considerațiuni politice, dreptu ce declară, că nu se folosesc de dreptul de recursare**.

Dr. Tripou: rogă pe președintele să întrebe pe jurați, decă știu limba română și sulevză din nou cestiunea cu apărarea în limba maghiară.

Dr. Aur. Isac: într'o vorbire juridică scurtă, dér mēduosă, combate escelentu constituirea juriului și capacitatea lui de a funcționa, asemenea și **Albini**.

Se face apoi sortirea juraților și constituirea tribunalului, după cum am arătat în telegrama de ieri (publicată însu în numărul de azi — Red.)

După o pauză de 10 minute, **Președintele** declară tribunalul de constituit și provocă pe **acusați și apărători să spună, decă au vre-o excepțiune contra constituiri**.

(Va urma.)

Comitetul către monarchu.

Membrii comitetului **acusat** au adresat ieri, când s'a început procesul Memorandului, următoarea telegramă Majestății Sale monarchului:

Majestății Sale Impăratului și Regelui apostolic

IN VIENA.

Poporul român din Transilvania și Ungaria, ca celu mai credinciosu popor alu gloriosei case habsburgice, care în timpurile mai critice vitejesce a apăratu tronul și patria contra vrăjmașilor esteri și interni, ne mai putendu suporta nedreptățile unui sistem de guvernare îndreptat spre nimicirea vieții sale religioase și naționale, cu tradiționala lealitate a apelat cu Memorandul seu la **Majestatea Vostră**.

Pentru acestu Memorand, astăzi întreaga noastră națiune este supusă la **prigoniri sistematice și mai potente ca mai înainte și în persoanele reprezentanților săi legal este pusă pe banca acusaților**.

În acestu momentu solemn, când noi membrii comitetului central alu partidului național român din Transilva-

nia și Ungaria, suntem puși pe această bancă spre a fi judecați pentru așternearea Memorandului la Majestatea Văstră și publicarea lui, aducem la Prea Înalta cunoștință a Majestații Văstre această procedură de răzbunare ne mai pomenită în viața popoarelor.

Ai Majestații Văstre cei mai fideli supuși

Membrii comitetului partidului național român din Transilvania și Ungaria.

(Urmăză subscrierile membrilor comitetului.)

Asistența militară din Zérnescl.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Onorabilă Redacțiune!

La sf. srbătorii ale Inverii au fost invitați de d-lă Dr. Iancu Meșianu câțiva d-ni profesori dela gimnaziul român din Brașov pentru de a petrece câteva momente plăcute între prietini din Zérnescl. Așteptați pe ziua întâi de Paști, denșii au sosit numai a 2-a zi. Aici au fost bine primiți de toți; după măsă, eșind la preumblare prin sat cu toții, șovinisti maghiari, temându-se, că patria e în pericol, au luat la ochi pe pacificii profesori, urmărindu-ne la totu pasul.

După ameză, plecându oșpeții noștri, îndată au plecat și doi Maghiari cu trăsura la Branu ca să anunțe casul acesta „grozav” și d-lui fisolgăbiru Benedek și să cêră, ca să vină și d-sa la fața locului.

A doua zi ne pomenim, că și sosesc în comună d-lă fisolgăbiru cu totă gendarmeria de acolo; au luat la protocolu pe câțiva fruntași de-ai noștri, cu întrebarea, că ce ști de numiții d-ni profesori și ce ai văditu la denșii? Cine a afișat pe pörta cancelariei comunale și a bolții din casele comunale o hârțiă cu provocarea „Veniuți la Clușiu” etc.

Unii au declarat, că nu știu nimica și că tote sunt numai nise închipuiri, nebasate pe nici un adevăr, pe când alții, precum d-lă Dr. Iancu Meșianu, dă la protocolu, că are și denșul nise hârții pe masa sa de scris, în cari se îndemnă Români să mergă la Clușiu, aceste hârții le-a primitu prin postă dela tinereea română și așa ceva totu prin postă pöte primi și d-lă solgăbiru.

În urma acestei declarațiuni, i-se și face d-lui Dr. Iancu Meșianu *perchisiția domiciliară* din partea a doi gendarmi, cari prezentându-se la casa d-sale, pretinseră să li-se dea acele hârții. Stimabila dömnă a casei, după ce a întrebatu pe gendarmi, că din ală cui ordinu vinu la casa sa, a primitu răspunsul, că ei nu sunt finanți, ci vinu cu ordinu dela ei. Față cu acestu răspuns obrascic, Dömnă casei a luat de pe mäsă hârțiile și le-a ruptu în fața öșpeților nechiămați. Astfelu gendarmii au fost siliiți să ese fără rezultat și să raporteze substitutului de fisolgăbiru, d-lui forestieru comitatensü Haidu János, șovinistu maghiari, că ce au pățitu!!

Acum turbarea generală între Ungurii din Zérnescl e la culme. Pe la 8 öre sera, în aceeași zi, s'a mai făcutu *perchisiția și la alte case, anume la parochiul localu I. Danu, la toți învățătorii români*, d-er totu fără rezultatul așteptat. Fêrberea s'a potențat din zi în zi, până când în ziua de sf. George, eșindu poporul din s. biserică cu procesiune dela ambe bisericile, în câmpul de din jos de sat, după obiceiul ritualu, unde se face sfințirea apei și stöpirea sãmănaturilor, li-s'a părutü Ungurii dela prea imasantu conductul de vre-o 4—500 bärbați și femei, fără copiii de școlă, perurgendü strada principală, îngămfatü și pre„vitezü“ ese la preumblare d-lă forestieru cu „tanitaulă“ de statü, celü dintăiu avendü în mână toporișcă (bastonü „fokos“), pe care și-o balansa înapoia lui, spre risulü ömenilor. Unul din ömieni noștri, puțin și chefuitu, ca la sf. George, se duce la el și cere românesce să-i dea puținü bastonulü să vață, din ce lemnü e făcutü, deörece avuse unü rãmășagü cu altulü, că ar fi din

stejarü, pe când celalaltü sustinea, că e din zadä seu tisä (unü lemnü ca și bradulü). D-er Iuda celü. . . n'a vrutü să-lu înțelägă. ci lăsä bastonulü seu toporișca la Români în mână, êr elü o luä la fugă. Înzadarü îi strigä Români: poftesce, d-le toporișca înapoi, căci elü s'a dusü ca turbatü. Români înșe predä toporișca cu codă d-lui primariü și acesta i-o trimise Ungurului acasă.

Casulü acesta a fostü raportatü în modü tendențiosü și förte falsü d-lui fisolgăbiru, care, în iuțela sa îndatinatä, fără să cêră informațiuni adevêrate dela primariü, ori notariü, dete în grabă o telegramă către viceșpanulü dela Fägărașü, spunendu-i, că în Zérnescl ar fi nelinise și agitațiä în contra guvernului și a Maghiarilor.

În urma acestä Duminecă dimineața la 5 öre pe o ploia torențială ne pomenim cu unü plutonü de 36 husari, cari veniserä, veđi Dömnë, ca să restabilescä ordinea, care, în faptä, era turburatä totü de ei. Toți se întrebau cu mirare, că öre ce va fi și asta? Öre aici se judecă fruntașii noștri și nu la Clușiu? Înșuși husarii cu conducătorulü lorü, vedëndü liniștea, ce domnesce în comună, se simtü indignați pentru aducerea lorü aici.

Înzadarü s'a înaintatü din partea Zérneștenilor, prin primariulü comunälü și pärientele I. Danü, cererea de a ridica miliția. öcêr e pace și liniște, deörece fisolgăbirulü, îndemnätü și de alți Unguri fricoși și iubitori de scandale, n'a vrutü să-i asculte. S'a făcutü arătare și la d-lă ministru. Ce va mai fi, vomü vedë, destulü că până astädi suntemü suspiționați la totü pasulü și în biserică și afărä de biserică, și la înmormentări și în töte afacerile nöstre.

Grele timpuri amü ajunsü și multü mē mirü, că de ce nu se ocupä de alte lucruri mai seriose „Domni“ noștri și să nu dea ansä la atâtea scandaluri numai și numai cu scopul de-a vecsa și compromite totü ce nu este maghiari.

Adresele de aderență ale Brașovenilor.

Êtä adresele de aderență, ce i s'au trimisü din Brașovü Comitului partidei nöstre naționale și despre cari amü amintitü în numărul de erı:

Din partea Românilorü Brașoveni s'a trimisü adresa urmätöre:

Apostoli ai neamului românesc! Din unghiulü celü mai estremü alü necăjitei nöstre țeri ne ridicämü glasulü, ca să pëtrundä peste văi și deluri, până la negrele uși ale acelorü temnițe, înaint-a cărora cu fruntea ridicatä stați și din alü cărora iadü va avé să rësarä sfânta libertate a neamului românesc.

Ca unü Tarquiniu modernü, stăpânirea patriei nöstre a cređutü, că täindü capetele cele mai eminate, — ce s'au ridicatü din înmuguritulü verde alü codrului de viêtä românescü, — va putë să stingä și viêtä codrului, va putë ofili primăvara lui.

Amarü se înșelä!

Românimea este ađi ca unü bălaurü cu șepte capete. — Taiä-i unü capü și crescü câte șepte în locu-i!

Nu de sörtea neamului nostru decü ne tememü, când gläsüimü către voi, nu!

Vremü numai să sciți, că loviturile, ce vi-se aplicä vouë, falnicilorü ștejarı, suntü lovituri, pe cari întregü codrulü le resimte. Voi stați neînfrânți, êr codrulü vijäie. Codrulü vostru, poporulü nostru, nu vă lasä!

Vă salutämü cu românescä salutare și Vă asigurämü, că încrederea nösträ în voi și credința firmä în marele nostru idealü, n'au s'o clatine nici puterile iadului!

În voi vomü să judecați și noi, — căci voi sunteți noi!

Josü terorismulü, träescä libertatea și strălucita ei gardă: Comitului naționalü!

Brașovü, 23 Aprilie v. 1894.

(Urmězä 400 de subscr. erl.)

Adresa trimisä din partea femeilorü române din Brașovü este urmätöreä:

Fii nemfricați ai poporului român! Suntü în viêtä omenescä momente, când o putere irresistibleă, ce ne mână către unü öbtescö idealü, ne face să trecemü peste cele mai gingașe simțiri ale inimii, pentru de-a ne ridica la devotamentulü sacru, care de nici o jertfa nu se spăimëntä.

Astfelü de momente se petrecü ađi în inima mamä a poporului românü, ai cărui cei mai dragi fi sunteți voi! Inima de mamä a poporului se stringe de durere, când vă vede pe voi, aleșii säi, pe urgisita cale către lanțurile temniței!

Cine ar putë să resimtä mai cu sfäșiere durerea acestä, decâtä noi, mamele române!

D-er mamele române ađi nu plängü! Vocea lorü nu tremurä, lacrimile lorü s'au uscatü, inima lorü e tare, căci în loculü gingașei dureri de mamä și peste ea, se înaltä unü sentimentü și mai puternicü: sentimentulü datorinței pentru națiune!

Voi sunteți ceruți jertfe pentru națiune! Mergeți deci înainte cu bărbăția strămoșescä! Stați neclintiti înaintea loviturilorü dușmane! Jertfa vösträ va fi unü titlu de mändriä pentru mamele române! Mamele române au astädi unü singurü dorü și acesta se talmäcesce în devisa: *fiți liberi în țēră liberä!*

Fii iubiti! Înainte!

Brașovü, 23 Aprilü v. 1894.

Femeile române din Brașovü.

(Urmězä 460 semnături.)

A treia adresă trimisä din partea fetelorü române din Brașovü, este acestä:

Falnici pärinți ai poporului român! Nu se vă îmbärbätämü, nu, — sunteți voi prea bărbăți, decâtä a avé trebuință de asta, și e prea debilü glasulü nostru decâtü să îndräsnescă a încerca așa ceva, — nu de a vă îmbärbäta cuvëntämü către voi!

Vremü numai să sciți, că inimile nöstre june suntü coplesite de aceeași sincerä adorațiune către voi, de care e încălđită tötä suflarea românescä!

Vremü numai să sciți, că parola datä de surorile nöstre din Sibiiu „*Totulü pentru națiune*“, este o parolä sacrä a tuturorü fiicelorü vöstre din cele patru unghiuri ale pämentului românescü!

Vremü numai să sciți, că tötä durerea și bucuria, ce isbucnesce în piepturi românesce, a nösträ durere și a nösträ bucuria este!

Amü imploratü din inimı curate ajutorulü divinü alü acelui, ce stăpänescce de-o potrivä peste pacea albasträ a ceriului seninü, peste libertatea candidä a pämenturilorü și peste terorismulü negru alü temnițelorü, — ca să învingeți!

Rugäciunea din inimı curate, ceriulü o îndeplinesce: *veți învinge!*

Êr învingerea vösträ e învingerea poporului românü!

Brașovü, în 23 Aprilie v. 1894.

Fetele române din Brașovü.

(urmězä 137 semnături.)

Meetingulü din Bucuresci.

Moțiune

votată în meetingulü de protestare ținutü în capitala României în Dumineca Tomii, 24 Aprilie st v. 1894.

În fața procesului fără seamênü, intențatü de politica de maghiarisare întregü comitetului partidului naționalü românü și astfelü întregii națiuni române din Ungaria și Transilvania;

Noi, cetățenii regatului României, întruniți ađi la 24 Aprilie 1894, în meetingü, în capitala București, conscienți de egäturile de sânge, ce ne unescü cu frații noștri de peste munți;

Adencü indignați de prigonirile răsbunätöre la cari suntü espuși frații noștri, cei mai credincioși supuși ai tronului habsburgicü, din partea politice de maghiarisare și revoluționare, îngrijiti de

nemësuratele primejdii pronocate de șovinismulü maghiari în întregü sud-estulü Europei;

În numele legäturilorü nöstre de sânge, cari suntü nu mai pe susü de örice hotare politice;

În numele întregului neamü românescü și pentru liniștea popoarelorü din Orientü:

Protestämü solemnü în contra atentatului comisü de Maghiari asupra naționalității române din Ungaria și Transilvania, și

Denunțämü puterilorü interesate la menținerea păcei generale pe Maghiari, ca pe cei mai primejdioși perturbători ai ordinei și liniștei Orientului;

Esprimämü simpatia și admirațiune frațilorü noștri asupriți și dorimü isbändü deplindä causei lorü, care este causa dreptăței și a civilizatiunii;

Însärcinämü biroulü meetingului de a aduce lu treptele Tronului M. S. Regelü României acestä resoluțiune, fiindü încredințati, că M. Sa va ține seamä de aceste simțeninte umane ale țerei.“

Cu ocasiunea acestui mare meetingü, s'au primitü din țarä mai multe sute de telegrame la birourile Ligei culturale. Ne mărginimü a da locü celorü din streinätate:

— **Parisü**, 24 Aprilie. Ne asociem din inimä la manifestația vösträ de protestare. O broșurä apărutä ađi aici asupra procesului Memorandului enumeărä töte crimele sevırșite de Maghiari în contra Românilorü în trecutü și în presentü și condamnä ilegalitatea procesului.

Comitetulü Legei, secțiunea Parisü.

— **Stuttgart**, 24 Aprilie. Frațilorü noștri în lanțuri, vii îmbrățișări. Fiä-vă fruntea seninä și inima liniștitä. Causa e sfântä și frații voștri simtü durerea cu voi.

Zisu, Goilav, Constantinescu.

— **Zürich**, 24 Aprilie. Flacăra, care încălđesce solemnä adunare, voi ați aprins-o. Fiä, ca eroicele suferințe ale martirilorü să vă ötelescä în triumfulü libertăței. Aderämü la marerele meetingü.

Societatea Studentilorü românü.

Pressa ungarescă și procesulü Memorandului.

Öri câtä silință și-ar fi datü foile ungresce d'a imputina importanța procesului pentru Memorand, în fața faptelorü petrecute înșe se vedü și ele silite de-a se ocupa pe lungü și pe largü cu procesulü Memorandului. Foile din Budapesta, ca și cele din provinciä, publicä raporturi amënëunțite despre cele petrecute la Clușiu, comentându-le și întocmindu-le, se'nțelege, fiä-care în felulü seu.

Läsämü să urmeze aci vocea cătorva dintre äiarele ungresce mai principale:

„Szabadság“ din Oradea-mare publicä în locü de frunte unü articolü, în care zice între altele:

Cu multä îngrijire privimü raporturile din Ardealü, și inima nösträ maghiari, sufletulü nostru maghiari, sāngerä, când vedem, că acolo, pe vechile altare, fluturä flacăra aprinsä a urei.

Cautämü, cercetämü după causa acestora, și germeii reledorü îi vedemü în *ultraismü*. Scimü förte bine, că suntü între Români de aceia, cari privescü asupra Maghiarilorü cu ura fanaticä, a cărorü limbä e veninü, alü cărorü cuvëntü rānesce, ca dinții bälaurului. Legea să-i pedepsescä pe acestia. Cine vré să fiä martirü, să fiä. D-er pe celü ce dispuțä numai asupra drepturilorü, nu-i iertatü a-lü țiri înaintea barei judecătöresce, fiindcă unü eventualü fasco strică mai multü causei maghiare, decâtü

jurăturile a o mie de tribuni ai poporului.

La procesul Memorandului ardeleanu, care vine cu mare interesu nu numai țării și Europa. Agitatorii români s'au îngrijit, ca în 7 Mai să se prezenteze în Clușiu pentru a pertractare și corespondenții celor mai cunoscute foi din lume.

Și deca esaminăm actul de acuzare al procurorului suprem, *Vita Sándor*, trebuie să declarăm, că în genere vedem în acela lucruri așa de grave de serioase, din cauza cărora să se turne țara și Europa întreagă.

Foia unghurească citează după aceasta câteva puncte din actul de acuzație și apoi continuă astfel:

Recunoștem, că rëndurile acestea sunt prea ultraiste și neadeverate, ba adăugăm și aceea, că ele *vrău* să exprime părerea stărilor existente; dér în ele nu avem de loc descoperi agitațiunea și agitațiunea legilor.

Pe baza acésta s'ar fi putut improcedea la 1867 și acei șapte Maghiari, cari sub conducerea lui Csanády Sándor s'au adunat în Rákos și „au negat legătura existentă cu cealaltă parte a monarhiei; ar putea improcedea partidele maghiare din parlament, cari nu stau pe baza dreptului public; și cărora membri atât în parlament, cât și în virtutea cu ocazia algerilor protestează de bunăvoie și de pe umerii corțelor și agitându-se contra comunității celor două state, contra singuraticelor instituții ale constituțiunii și contra delegațiilor lor.”

Cel ce umblă cu iască aprinsă pe timpul de furtună, trebuie să bage bine de seamă.

Stările din Ardelu trebuie răscolite și atunci, când cauza maghiară și în genere dreptatea omenescă este învingătoare. Noi avem lipsă de simpatia Europei; un eventual fiasco nu poate, decât să strice cauze și de altfel înveninate. Credem însă, că nodul se va deslega și Europa va vedea, că pe pământul acesta Maghiarul nu domnește asupra sclavilor, ci asupra poporului liber.

„Egyetértés” dice între altele:

În sala cea mare a Redutei din Clușiu, unde s'a decretat uniunea, va începe juriul de presă pertractarea procesului Memorandului valah; 25 de capi conducători valah și totu atâți apărători încep lupta în contra prestigiului statului maghiar, în contra onoarei națiunii maghiare, în contra tăriei constituției maghiare.

E sigur, că în timpurile mai recente nu s'a pertractat înaintea judecătoriei maghiare un proces politic de așa mare însemnătate. Singurul Memorandul este în sine de ajuns, pentru ca să apară din el *mişelă nișuinelor valah extreme*, nutrită de fridenta din România. Dér mai evidentu apare acésta din toate împrejurările secundare: ducerea Memorandului, nu regeleni maghiar, ci la împăratul austriac, ceea ce este o vătămare îndrăsnită a constituției maghiare, răspândirea lui cu banii Ligei române, cu scopul de a agita pe față în contra ideii de stat maghiar, folosirea procesului intentat pentru scopuri de agitare, agitațiunea întreaga valahim din Ungaria pentru a demonstra, transportarea reprezentanților presei esterne la București și Clușiu, aglomerarea Valahilor din Ungaria și ai omenilor Ligei acolo, banchetele aranjate în onora celor acușați, serviciile divine, rugăciunile și multele felicitări de amenințări la adresa maghiarimei.

Și acești Valahii sibiéri în gura mare înaintea lumii răspândind *minciuna prostă*, că suntu apăsați, că suferu martiragiu și că națiunea maghiară e nedreptă, fără milă față de ei.

Nici odată nu s'au combătut prin înșel și fapte, nisce minciuni mai ticaloșe, ca acestea.

Procesul Memorandului din Clușiu va rupe vâul de pe acel humberu de nimica, ce-lu face Liga din România, pentru de a nebuni opiniunea publică din Europa.

„Budapesti Hirlap” face următoarele espectorări:

Pe când în camera magnaților decurg luptele hotărâtoare în chestiunile politice-bis-ricesci, în Clușiu își va da seamă înaintea curții cu jurați irredenta valah față cu potestatea de stat maghiară, irredenta, care timpu de 18 ani a agitat în mod consecuent pentru răsturnarea ordinii de drept, a agitat prin biserie și instituțiunii de ban.

Unu proces mai mare abia a fost și va fi înaintea juriului de presă. Nu ne temem, că potestatea statului va pierde procesul înaintea juraților, seu înaintea opiniunii publice europene. Dér guvernul maghiar de multu ar fi trebuit să lucre așa, ca câștigându poporul, să separeze pe agitatori și să persecute uneltirile lor cu strictă și draconică, nu numai pe terenul presei, ci și pe terenul bisericesc, economic și politic-comercial.

Capul lucrului în totu procesul este, ca politica guvernului maghiar să învețe din el, să i-se deschidă ochii, să-și cunoscă chiamarea și problemele grele, ce le are de rezolvat în părțile diferite ale țării — să se înarmeze cu știință, cugete, puteri conducătoare bune și întocmiri, ca să potă apăra întregitatea țării nu numai pe calea sistemului de potestate, ci să se asigure pentru timpuri viitoare integritatea fidelității față cu statul.

„Magyarország”, într'unu articolu sêlbatecu intitulat „Agitarea română”, dice următoarele:

Aventurieri cutezători, cari își caută pânea prin agitari, au creat o grămadă de minciuni istorice, de dreptu de stat și etnografice, ca să ducă la perire poporul nesciutoru român din Ungaria.

Fii necredincioși ai acestei patrii, sub ale cărei aripi a înviat conștiința națională română, imprăștiă scrisori murdare cu miile prin străinătate, cu scopul de a păngări numele și onora curată a națiunii maghiare.

Trebuie sfârșit cu uneltirile aceste ne-creștine, trebuie sugrumate nelegiuirile aceste.

Am încercat cu vorbe frumoșe, cu capacitări. N'a ajutat nimic. A trebuit să urmeze *severitate și pedepsă fără cruțare*. Suntem dator cu acésta nu numai față cu noi înșine, ci și față cu poporul român din patriă.

Trebuie persecutat, trebuie persecutat câtu se poate de tare, totu ce deschide în țară acéste cale la agitarea naționalităților, de orec agitatorii vrău revoluți. Întârzierea mărește pericolul. Trebuie ruptă calea, pe care conduc ei în popor agitațiile lor. Trebuie nimicite, ca pe bonavii cei ce înfăcișă.

Astăzi este prima chiamare a statului, ca să suprima agitarea română, pentru ca ea să nu degeneze; e chiamarea noastră, ca să ne luptăm din toate puterile și cu toate mijlocele posibile, pentru ca să sanăm stările abnormale și foarte nesănătoșe de azi.

Suprimarea telegramelor.

Din incidentul procesului pentru Memorandul, autoritățile unghuresci au ținut să se distingă prin o nouă măsură de volnicie, *suprimându toate telegramele privitoare la manifestațiile și mișcările între Români*.

Nu ne-am mira așa mult, decât am ști, că aici e vorba numai de suprimarea telegramelor trimise de aici în România, or din România la noi, de orec cu asemenea măsură de violență din partea autorităților unghuresci suntem deja obișnuși. Foile de dincolo constata, în adevăr, că și de astă-dată au fost suprimate de autoritățile unghuresci toate telegramele adresate din România comitetului partidei noastre naționale în Clușiu.

Dér aceste măsură, precum se vede, s'au luat nu numai față cu frații noștri din România, ci și față cu toți Români din interiorul țării.

Ast-fel despre nevinovate manifesta-

țiuni de Duminecă ale Românilor brașoveni aflăm, că unu concetățen alu nostru a voit să trimită o telegramă diarului „Tribuna” în Sibiu. Din partea biroului telegrafic din locu însăși s'a spus, că *la nici unu casu nu pot primi telegrama, de orec în acest strictu opritu din partea ministrului de comunicațiune*.

Totu în materia acésta s'a adresat Duminecă sera o altă telegramă diarului „Dreptatea” în Timișoara. Telegrama acésta a fost predată la oficiul din Feldiara, unde s'a plătit pentru ea 3 fl. Telegrama însăși nu s'a trimis destinațiunei, ci a fost înaintată biroului telegrafic din Brașov, unde se află și acum. Ceea ce e mai curios, nici banii, după cum ni-se spune, nu se înapoiază în asemenea casuri, decât numai pe lângă multe instanții pe la „Inaltul” ministeriu.

Credem foarte mult, că numai acestor măsură avem să datorim, că astăzi, până la încheierea fioi, n'am primitu nici o telegramă dela raportorul nostru din Clușiu, deși nu ne îndoim, că ni-s'a trimis. Totu acestei împrejurări avem să datorim, credem noi, și împrejurarea, că telegrama din numărul de azi, ce ni-s'a trimis ieri la 3 ore 25 minute p. m., abia am primit-o pe la mezul nopții.

Or câtu de volnice ar fi însă aceste măsură, într'unu timp, când e posibilă tragerea în cercetare a comitetului unui partid ca alu nostru, ele n'au să ne surprindă întru nimic.

Dela Curtea cu jurați.

(Telegr. part. a „Gaz. Trans.”)

CLUȘIU, 7 Martie, 3 ore 25 m. p. m. Reîncepându ședința, *Brediceanu*, în limba română, protestează contra gendarmilor postați în sală. Președintele răspunde, că acésta măsură a luat-o elu pentru siguranță.

Frâncu, totu în limba română, excepționează competența juriului ca preocupat și interesat atât în sensu național, câtu și ca aparținându unui partid politic.

Dr. Mureșianu atacă instituțiunea talmaciului, arătându imposibilitatea pertractării unui procesu așa de mare prin talmaciu.

Procurorul cere, ca apărătorii, cari sunt advocați, să fâ obligați a vorbi unghuresc.

Tribunalul decide, ca toți apărătorii, fâ advocați, or neadvocați, să vorbescă numai unghuresc. Asupra acestei chestiuni se încinge o desbatere lungă și infocată. *Coroianu*, *Frâncu*, *Triponu* și *Stefan Popu* combatu cu tărie părerea tribunalului.

Lucaciu, după completarea listei juraților, face excepțiuni contra juriului, pe care îl respinge în numele acușătorilor, cari nu se folosesc de dreptul de recusare.

Urméza sortirea juraților următorii: *Balogh Károly*, *Dr. Nagy Mór*, *Dr. Pisztor Mór*, *Dr. Koch Antal*, *Dr. Werner Rezső*, *Ladits Nándor*, *Gajzágó Manó*, *Nagy Kálmán*, *Molnár József*, *Hadházy Sándor*, *Dr. Bogdán Péter*, *br. Feilitzsch Arthur*. Suplenți: *Merza Lajos*, *Székey Miklos*, *conte Teleky László*, *Dr. Gergely Albert*.

Tribunalul e compus astfel: Președinte: *br. Szentkereszty*, juși: *Issekutz* și *Reinbold*. Procuror: *Vita Sándor*. Talmaciu *Lehmann*.

CRONICA POLITICĂ

(26) Aprila.

Diarul antisemitu din Viena, „Deutsches Volksblatt”, publică în fruntea colónelor sale sub titlul semnificativ: „Unu pro-

* Telegrama acésta, deși s'a espedată așa de timpuriu, am primit-o însă abia azi-nopte la 11 ore. O altă telegramă, ce ni-se trimise din Clușiu totu ieri, deși s'a espedată de acolo la 4 ore, am primit-o însă la 5½ ore. Cum să ne espicăm anomalia acésta? — *Red.*

cesu contra unui popor întreg”, unu articulu asupra procesului „Memorandului”. Descrie foarte bine starea miseră a naționalităților nemaghiare din statul ungar; arată cum suferu toți, dér mai multu au de suferit Români. Și acum în urmă pentru ce sunt dați în judecată? Pentru-că acum doi ani o deputațiune de vre-o 300 de Români s'au dus la Viena, ca să cêră o audiență M. S. Impăratului Franciscu Iosifu, pentru a-i înainta unu „Memorandul”, în care erau espuse plângerile, suferințele și durerile poporului român din Transilvania și Ungaria. Spune mai departe, că M. S. Impăratul Austriei, amenințat de Unguri, nu i-a primitu. Ungurii din acésta cauză au început urmăririle contra Românilor în general, și în special în contra membrilor comitetului național. Români, cari au fost în anul 1892 la Viena, au făcut o bună impresie asupra Vienasilor; ei au fost foarte bine primiți de deputatul Schneider. Elu a arangiat unu banchet în onora deputațiunii române; foarte tare li-a plăcut Vienasilor de portul țărânilor români, de deșteptăciunea și vioiciunea poporului român; în general acésta primire a fost splendidă. La reintorcerea deputațiunii dela Viena, Ungurii au vrut să-și résbune asupra capilor acestei deputațiuni manifestându-și mânia prin barbariile, nouă deja cunoscute. Foia vienesă declară, că procesul intentat contra comitetului național central al Românilor din Transilvania și Ungaria este unu proces intentat în contra întregului popor român, și prin faptul ăsta se adevărese, că în Ungaria nu mai este o legislație serioasă, de orec Ungurii se jôcă cu legile după arbitralu lor propriu, drepturile Românilor întărite cu ocazia dualismului dela anul 1868 sunt numai pe hârtie, de orec Români nu se pot folosi de ele, fiindu călcate de Unguri în picioare. „Deutsche Volksblatt” numește apoi pe toți membri comitetului național, cari la 7 Mai st. n. voru sta pe banca acușătorilor înaintea curții cu-jurați din Clușiu. Elu finesce accentuându, că acéstu proces este de o mare însemnătate nu numai pentru toți cei din monarchia austro-ungară, ci pentru toți străinii, pentru-că ceea ce facu astăzi Ungurii cu Români, este unu act câtu se poate de brutal, care act ilu voru exercita în viitoru nu numai cu Români, ci și cu alții.

Eri s'au început în camera magnaților desbaterile speciale asupra proiectului căsătoriei civile. Aflăm, că dintre prelații români, cei greco-orientali s'au și dus deja la Budapesta, pentru a lua parte la acele desbateri. Foile maghiare opoziționale dicu, că *Wekerle* a pus totul în mișcare, pentru ca să reușescă, până când opoziția n'a făcutu încă nici unu pas mai de însemnătate, ca d. e. să câștige pe partea sa, pe prinții regesci. Magnații sosiți alături din Viena: *Apponyi*, *Hunyádi*, *Windischgrätz* voru vota contra proiectului. Se dice, că monarchul nu vorbește cu nimene despre proiectele bisericesc-politice și membrii camerei magnaților, cari au voit să-și cunoscă părerea în acésta chestiune, au primit dela elu răspunsuri neprecise și dubie. Majestatea Sa nu voiesc să dică nimic nici pro nici contra. *Posilovic*, metropolitul din Zagabria, va vota contra guvernului. Dintre episcopi, primatele *Vaszari* va vorbi din punctu de vedere politic, cardinalul *Schlauch* din punctu de vedere dogmatic. Desbaterile voru dura foarte lungu timp și opoziția, după calculul ei, va avé o majoritate de 32 voturi.

Discutându-se Sâmbăta trecută în Camera Italiană asupra bugetului afacerilor streine, D-nul *Crispi* răspunde opoziției, care a încercat să dea discursurilor sale anterioru unu sens ostil triplei alianțe. Declară, că tripla alianță este defensivă, ér nu ofensivă. Cui ar vré Italia să declare războiu? Alianța celor trei puteri ale centrului este pacifică; chiar deca acésta alianță s'ar dizolva, totu Italia nu ar puté să desarmeze. D-lu *Crispi* respinge imputarea de a fi subordonat politica orien-

tală a Italiei la acea a puterilor aliate. Bulgarii au ales în mod liber pe prințul Ferdinand de Coburg ca suveran. Ministrul s'a opus la trimitere de comisar streini la Sofia, așa precum voiau celelalte puteri; el a putut să facă să prevaleze opinia sa în contra aceleia a Rusiei, Turciei și chiar a Engliterei. Cetesce documente relative la această cestiune (vii aprobări). Nici o altă cestiune nu s'a ridicată în Orient, unde Italia a avut un rol secundar și unde ea a urmărit o politică conformă originelor sale, adică de a înlesni dezvoltarea pacifică a tuturor naționalităților. D-nul Crispi combate vechea idee după care Austro-Ungaria ar fi destinată să se disolve. Austro-Ungaria are o astfel de vitalitate politică și militară, încât această eventualitate nu s'ar pute prevedea; d'că această s'ar produce, ar fi păcat pentru Italia, căci ar pierde bulevardul său către Orient. Intru ce privește desarmarea, primul ministru povestese, că în 1877, după rugămintea lui Gambetta, a discutat cu d-lu de Bismark posibilitatea unei desarmări. Cancelarul Germaniei nu s'a arătat în contra unui asemenea proiect, d'că a făcut să se observe, că tentative de acest fel au căzut întotdeauna. După cererea d-lui Crispi, d-lu Naudolfi ia act de declarațiunile ministeriale și retrage o ordine de zi, pe care o depuse în favoarea desarmării generale și a arbitragiului păcii.

SCIRILE DILEI.

— 26 Aprilie.

Sinódele eparchiale. În 6 l. c. s'a deschis sinodul archidieceșan din Sibiu prin Preacuvioșia Sa părintele-archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu, care este imputernicit de Escelața Sa metropolitul Miron Romanul, se conducă afacerile sinodale în absența sa. Tot în 6 l. c. s'a deschis și sinodul eparchial gr. or. român din Arad de către Pr. S. S. episcopul Ioan Meșian. Ședințele sinodale din dieșsa Caransebeșului vor fi conduse în absența P. S. S. părintelui episcop Nicolau Popea, de către Preacuv. Sa părintele archimandrit Filaret Musta. Deschiderea sinódelor eparchiale s'a făcut în toate dieșesele în mod salemn. Prelații nu vor asista la ședințe, deoțce ieu parte la desbaterile speciale ale proiectului asupra cășetoriei civile.

— 0 —

O caracteristică a fanatismului ungușeșu din Clușiu. Ca o caracteristică a fanatismului Ungurilor dela Clușiu ni-se comunică faptul, că d-ra *Leontina Gärtner*, cunoscuta celistă din orașul nostru, reintorcându-se d'ilele acestea dela Bistrița, unde arangiașe un concert, se opri pentru cătă-va timp la Clușiu, ducându cu sine mai multe buchete și cunun de flori, ce i se oferisă cu ocașia concertului dela Bistrița. Din întemplieră d-ra Gärtner ajunșe în Clușiu tocmai de-odată cu membri din comitet, ce venisă pe luna de către Bistrița. Imprejurarea această, cum și faptul, că d-sa avea la sine mai multe buchete și cunun de flori, a fost de ajuns, pentru ca „nobila” tinerime maghiară, caltele de prin prăvăli și alte floricele de-ale elitei ungușeșu din Clușiu să o insulte în modul cel mai bruscu, strigându-i „bűdös oiaħ” și alte asemeni epitete obicnuite între fii „Kulturegylet”-ului.

— 0 —

Protestu contra turburărilor din Hódmezővásárhely. După cum cetim în „Bud. H.” partida social-democrată din Ungaria va ține la Rusali un congres, în care va protesta în contra turburărilor din Hódmezővásárhely și va declara, că social-democrații din Ungaria stau departe de ori și ce violentare.

— 0 —

Wilhelm în România. Etă câte-va amănunte asupra visitei ce se spune, că M. S. Impăratul Wilhelm II al Germaniei va face în cursul lunei Augustă, M. S. Regelui Carol, la Sinaia. Impăratul Germaniei va sosi pe la 10 sau 15 ale lunei August prin Predeală, unde va fi primit

de MM. LL. Regele și Regina României, AA. LL. RR. principele Ferdinand și principesa Maria, precum și de AA. LL. II. ducele și dușsa de Saxa-Coburg-Gotha cu principesele Beatrice și Alexandra care se vor afla pe timpul acela în România. M. S. Impăratul Germaniei va descinde la Castelul Peleș, unde va sta trei sau patru zile, în care timp se vor face numeroșe sărbători, luându parte și la o mare vinătoare de urși. M. S. Impăratul Germaniei, însoțit de M. S. Regele și A. S. R. principele Ferdinand vor merge apoi la Tecuș, unde vor asista la manevrele trupelor celor patru corpuri de armată; în urmă vor visita și fortificațiile Fecșan-Nămolosa. Se mai spune că d'că timpul va permite, M. S. Impăratul Germaniei va visita și Bucuresci, precum și forturile din jurul ei

— 0 —

2. **Ună lecă pentru popor.** Ca atare se pôte recomanda MOLL'S Franzbrantwein și sare care întrebunțate regulat vindecă durerile de încheiături și reum. Prețul unei sticle 90 kr. Se pôte căpeta d'lică prin poștă dela farmacistul A. Moll, liferantulu curții din Viena Tuchlauben 9. În depourile din provincia se se ceră espresu preparatele lui Moll, prevădute cu inarca de contravenție.

DIVERSE.

Esamenile în China. În fîă-care 3 ani este obiceiul în China ca să se ție un esamen pentru căpătarea unui grad civil și militar numit „Hsir-t'sai”, la care esamenul pôte lua parte omenii de ori-ce vârstă.

Acest esamen s'a ținut mai d'ilele trecute la Shangai și a dat nascere la incidente curioșe.

Un bătrân de 76 de ani, care de când era de 21 de ani se prezentase în fîă-care sesiune și nu reușea de loc, s'a prezentat din nou și a reușit acum, d'că nu pentru vârsta lui, ci pentru înderțnica lui încăpăținare.

Un tînăr de 14 ani însă a reușit eminent și a fost foarte mult aplaudat de toți. Printre întrebările puse candidaților a fost și următoarea:

„Dacă se expedeză 800 de picols (1600 de kilograme) de orez, costându câte 13 taels (un tael valorază 4 fl.), fîă-care picol, și d'că cheltuelile de transport sunt plătite în natură, luându-se câte 2 jum. taels pentru transportul fîă-cărui picol, câte picols de orez vor trebui spre a se pôte plăti transportul?”

Din 10,000 de candidați, unul singur, anume băiatul de 14 ani, a fost în stare de a da soluțiune acestei probleme, ér bătrânul a dat un rezultat așa de réu, încât președintele comisiunii de esaminare nu s'a putut opri de a striga: „Bătrânul dobitoc plin de pretențiun”. După cum se vede, Chinezii sunt foarte tari în aritmetică.

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Mai 1894.

Renta ung. de aur 4%	119.30
Renta de corone ungu. 4%	95.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	127.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	102.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	123.50
Bonuri rurale unguare	95.60
Bonuri rurale croate-slavone	—
Imprum. ung. cu premii	152.70
Losuri pentru reg. Tisei și Sagedin.	143.25
Napoleon d'or	9.93
Mărci imp. ger.	61.17 1/2
London (lire sterliuge)	124.90
Rebute de corone austr.	97.95

Cursul pieței Brașov.

Din 8 Mai 1894.

Bancnote rom. Cump	9.85	Vënd	9.90
Argint român. Cump.	9.80	Vënd.	9.85
Napoleon d'or Cump.	9.88	Vënd.	9.92
Galben Cump.	5.85	Vënd.	5.90
Ruble rusești Cump.	—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	60.80	Vënd.	—
Lire turcești Cump.	—	Vënd.	—
Scris. foc. Albina 5%	—	Vënd.	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Prețuri fără concurență!

Prețuri fără concurență!

Prețuri fără concurență!

Avisu!

Pe sezonul de primăvară și de vară mi-au sosit tôte

NOVITAȚILE

de vestminte de bărbați, de juri și de băieți, pecum și pălării, albituri, gulere, umbrele de plôie și sôre în asortimentu bogat.

Rog pe On. publică a da atențiunea binevoitoare asortimentului meu strălucit și bogat.

HEINRIK SCHUL,
Brașov, Tergu-Inutul Nr. 28.

10-12

Prețuri fără concurență!

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, d'că fiecare cută este prevădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabil al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioșe la stomach și pântee în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipației cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite bole femeșci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce.—Prețul unei cutii originale sigilate l fl. v. a. Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătoreșcă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, d'că fiecare sticlă este prevădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin trasu (frotat) alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcălă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicylic)

La întrebunțarea d'lică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigurăză cătă apă de gură conservarea sănătôșă și mai departe a dinților. Prețulu sticlei prevădute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provincia se efectueză d'lică prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anumit preparatele prevădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Fr. Kellermen și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoși, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger. 404-7.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Prețulu abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”